

Ne „okosok” legyünk, hanem cselekvők!

Egyik tömegtájékoztatói eszközünk igazgatója izzad a számítógép előtt. Ötmondatos tájékoztatót próbál kipróbálni magából, ebben az UVB-sugárzással tiltott nyári időszakban, az általa indított nyereményjátékról. Azon morfondírozik, miről is kérje ki a játékban részt vevő olvasók véleményét. Ekkor vált előttem világossá, a kérdések ötletszerűek, és nem arra irányulnak, hogy megismerjük a lap olvasóinak az igényeit, hanem tegyünk úgy, mintha véleményük egy alapos tudományos felmérés részét képeznék, aminek alapján majd a lapfejlesztés beindul. Valahogy úgy, mint történt évekkel ezelőtt is, amikor az egyik főszerkesztőt horoszkópügyben felhívták, és aki keményrugós forgószékén öntelten hátradőlve, hosszasan fejtegette, ő bizony anyagi tekintetben is teljes egészében az Ikrek csillagjegy áldásos előnyeit élvezi. Alig múlt el egy-két év, és kiderült, a szóban forgó doktor főszerkesztő-igazgató tetemes pénzüsszegeket tulajdonított el a vállalatától, a tartományi költségvetésből. Ezzel anyagilag megrövidítette a munkatársai mellett a magyar közösség egészét. Csendes eltávolításával megoldottnak vélték az ügyet az ámtás nagymestereinek örökébe lépők, a társadalmi átalakulásban, a rendszerváltozásban is az egypártrendszer kizárólagosságának folytonosságát őrző csapat tagjai, hiszen pártjaink vezetői, irányítói egykor a munkásosztály avangárdjának mondott tégelyben hevítették együtt a kommunista internacionalizmus eszméjét. Megtanulták: a politika mocsarában az egyéni boldoguláshoz elegendő a jelszavak gyártása, mint pl. — Družo Tito, mi ti se kunemo (Tito elvtárs, neked megfogadjuk); Semmi sem lephet meg bennünket; Talpra állunk, megmaradunk; Kenőpénzt nem fogadok el stb. —, vagyis a verbális megnyilatkozások látszattervekenysége.

A pártvonalon maradás ösztöne értékrenddé nőtte ki magát, és beivódott nemcsak a magukat politikai elitnek nevező emberekbe, hanem a kultúrába is. A Délvidéken, a hazánktól leszakított szülőföldünkön az irodalmi avangárd töltötte be a nemzetben való gondolkodástól megfosztott életszemlélet légüres terét.

Egyetemi tanárok közreműködésével és akkor fiatal írók, költők, esztéták asszisztálásával megalkották a couleur locale elmélet formalizálásán alapuló önálló jugoszláviai magyar irodalmat, amely leginkább hátat fordítva a nemzeti közösségének a maga felszínességével vagy kitalált álmoval próbálta elhitetni és elhinteni, hogy itt a világpolgár életérzésének korrajzát adják az alkotók. Az alkotószabadság helyett a látszólag semmitmondó szabadosság foglalta el az értéktelenség vezető szerepét. A valósággal a kapcsolat csak annyira tartották, amennyire az a test fenntartásához, az anyagcsere lebonyolításához szükséges volt.

Kultúránkat egy sajátos, a kumroveci bojtár csiszolta prizmán keresztül szemlélték, amelynek ösbemutatóján kiderült, a jugoszláviai magyarok sokkal több szállal kötődnek a macedón kultúrához, mint a magyar nemzeti vonalhoz. A vasárnapi ebéd után errefelé nem csirkemell-csontokat húztak szét a macskák a szemétrakáson, hanem sirálmellcsontot rágcsáltak. Az irodalom ifjú partizánjai Che Gevara kultuszát harsogva vetették magukat az irodalom strukturalista megközelítésének zuhatagába, míg nem szövegpukkanásoktól visszhangzott a vidék Balkán bércei ormai alatt. Jász-Nagyku n-Szolnok megyét a Viharsarokkal együtt szorította a hortobágyi délibáb elmosódó vibrálásába a bocskorokból erőteljesen kiáramló kapcaszag. Minden fontossá vált számukra, ami Illyés, Németh László ellenében született. A kultúra a templomrombolásból gyökerezett. Amit lerombolunk, hagyunk összedőlni; amiről nem beszélünk, az nem is létezik, az meg sem történt. A szennyen, bűntényeken felemelt szocialista látszatvilágban esély sem volt megemlékezni az ártatlan magyar áldozatokról. Egyetlen kísérletként maradt ránk ebből az időből Burány Nándor agyonhallgatott regénye, az Összeroppanás. Újságjainkban a túlélők néma sóhajtozását elnyomta az egykori spanyol harcosok, és a Petőfi brigádosok emlékiratainak hangereje, a munkásmozgalmi múlt dicsfénye, a szövetkezetek hazug világa. Célkeresztbe a kultúránk folytonosságát és legtöbbször nemzeti tudatunkat is tápláló egyházak kerül-

tek. Az elvetemültek tobzódó őrjöngésével vetették magukat a népük, nemzetük mellett kiálló papokra, templomokra, amelyeknek falai között — még ha gondolatban is — imáikba foglalhatták a pincékben, dögtelepeken, árokparton lemészárolt hozzátartozók emlékét.

Mit hozott a XX. század utolsó évtizedében bekövetkezett, szocialistának mondott látszatvilág összeomlása? Beszélhetünk-e összeomlásról, rendszerváltásról addig, amíg az 1945 utáni évtizedek ateista, balliberális értékrend obeliszkjeibe botlunk minduntalan? Szarkasztikus lenne kijelenteni, hogy kultúránk intézményei megszabadultak az egypártrendszer béklyóitól, amikor továbbra is az egységes nemzetben gondolkodás gátlói a hangadók. Egyetemek, tantestületek, önkormányzatok különböző bizottságai, folyóiratok, és más média irányadói úgy követik az elmúlt évtizedek értékrendjét, mintha mi sem történt volna. Ahelyett, hogy visszatérnénk az évezredes magyar keresztény kultúra természetes folytatásához — amelytől 1920-ban, majd ismét 1945-ben metszettek el bennünket határátszabdallással — továbbra is egy gyorsfogyasztásra összevakart ötletgazdagsággal terhelik a mindegyre fogyatkozó nemzeti közösségünket. A szóalak és jelentéstartalom közötti egységet a jelek szerint sem a politikával foglalkozó nemzettársaink, sem tanáraink, újságíróink túlnyomó többsége nem tanulta meg. Gimnáziumi történelemtanáraink némelyike 2004-ben, a harmadik évezred kezdetén, a demokrácia tanulásának kellős közepén Ó-Egyiptommal kapcsolatosan a szocialista fogantatású osztályharc megjelenését sulykolja az érettségiző diákokba. Mint kiderült, kézikönyvként egy szovjet szerzőcsoport 1950-es években megjelent „ideológiamentes” vaskos kötetét adták a leendő értelmiségiek kezébe. A keresztény értékek közvetítése terén sincs ez másként. A horoszkópok rendszeres közlése mellett újságjaink egymást túllihegve igyekeznek lépést tartani a new age mozgalom hitet és babonát összemosó törekvéseivel. Olykor szinte a tudományos megalapozottság látszatát keltik állításaikkal, ami azonban csak arra szolgál, hogy az ingoványos bizonytalanságba csalják az embereket, ahol már a manipulálók szabad prédájává válnak. Hogy milyen sokan beszélnek ebbe a csapdába, látszik az azokból az olvasói levelekből is, amelyekben a táltos rovatok olvasói a bibliai idézeteket hiányolják, holott éppen a kereszténység talaján állóknak kellene elvetniük minden „jövőbe látó” ökörséget. Csoda tehát, hogy magyar keresztény értékrendünkben zűrzavaros állapotok tapasztalhatók? A magukat keresztény és katolikus jelzőkkel jelölő civil

szervezeteink sem járulnak hozzá a kaotikus helyzet tisztázásához. Egyik szervezet tiszteletbeli elnök asszonya a katolikus egyház intézményrendszerét vette célba a divat sugallta ötletével, miszerint több nőnek kell képviseltetnie magát a római katolikus egyház intézményeiben. Miben hozna ez megújodást a Borgiák korához, vagy a partizán amazonok kegyetlenkedéséhez képest? A romboló szándéknak egyetlen célja van, megbontani a hit évezredes alapjait, segítségül hívva a jóga és más keleti vallások környezetünkben gyökértelesen tanait, a hitükben kitartóktól pedig elvenni a nemzeti megmaradásukat szavatoló vallásukat úgy, hogy annak földi, formai történetét domborítják ki. Újabban ugyanis mind többet hallani az őskereszténység földrajzi kötődéseiről, mintha Pál apostol erre vonatkozó mondatait akarnák feledtetni, hogy nincs görög és zsidó, férfi és nő, mind egyek vagyunk Krisztusban. Egyébként, ha ennyire szembeűnő lett volna hitünk földi kötődése, elsőként a magyarságot nemzetné felemelő Szent István, majd az őt követő Árpád-házi királyaink utasították volna el az ilyenfajta kizárólagosságot, amely így nem lett volna több ember alkotta eszménél.

Kétezer éves hitünkhöz és az ugyancsak ezeréves nemzeti kultúránkhöz, történelmünkhöz felelőtlenül viszonyulni nemcsak káros, hanem életveszélyes is. Az csak a rövidlátó, korlátolt képességű vagy a lenini ideológián nevelkedett politikusok fejében fordulhat meg, hogy nemzeti ünnepeink dátumát időről időre a nekik megfelelő napokra tologathatják. Szent István napja minden évben augusztus 20-án volt, van és lesz, nem pedig 21-én vagy 22-én. Ennek be nem tartásához legalább akkora önkényesség szükséges, mint a hét napjainak munkanapokra való átnevezéséhez. Mi történe, ha mondjuk a karácsonyt december 25-e helyett, mert csütörtökre esik, egy-két nappal később tartanánk, vagy az aradi vértanúkra nem október 6-án, hanem mindig október első hétvégén emlékeznénk? Fontosak nemzeti ünnepeink? Mi alkalmazkodunk az emléknapok dátumához, vagy inkább a saját kényelmünkhöz igazítjuk őket?

Az önkényesség kártékonyágát csak akkor tapasztaljuk meg majd igazán, amikor mellékessé válik a megemlékezés egy-egy dátumról, ünnepről. Valószínűleg tudják ezt a nemzeti kultúra rombolói is, nyilván ezért igyekeznek kétségbe vonni, hogy a magyarok élettere Nagyboldogasszony oltalma alatt állna. Elbizonytalanítani, közömbössé tenni nemzettársainkat nemzeti és keresztény ünnepeink iránt, egyet jelent a nemzet kiirtásával. Itt, a Délvidéken egyébként is gya-

nemzet kiirtásával. Itt, a Délvidéken egyébként is gyalázatosan állunk a kultúra területén. Ezeréves ittlétünket egyetlen köztéri szobor sem hirdeti. Egy-két Kosuth- és a bácskossuthfalvi Turul-szobor kivételével sehol egy nemzeti hitet erősítő emlékhely, hacsak a temetők eldugott zugában, az úgynevezett dögtelepeken felállított emléktáblákat nem tekintjük annak, ám még azok sincsenek biztonságban, mint ahogyan általában a katolikus temetőink sem. A műemlékké nyilvánított templomainkat pedig lassan az enyészet veszi birtokába. De szellemi síkon sem dicsekedhetünk. Az évtizedek során mélyen kompromittálódott irodalmi díjak, de a kétes erkölcsi háttérrel bíró újonnan alapítottak sem a megújulás erejét sugározzák. Az emberi kisszerűség feltja út át a partizán történelmi alapokon nyugvó

falak vékony habarcsrétegén, amellyel a rendszerváltozást gondolták velünk elhitetni. Intézményeinknek viszszaanyagot a magyar keresztény kultúra értékrendjéhez, úgy tűnik, jóval fájdalmasabb lenne, mintsem azt az „újabbkori” szónokok ünnepi felszólalásaikból gondolhatnánk. Pedig az eltelt másfél évtized balliberális poshadt bágyadtságából már világosan kirajzolódott, nemzeti megmaradásunk, emberi tartásunk elképzelhetetlen a nemzeti keresztény értékek felelős vállalása, szakszerű követése nélkül. Felelős cselekvőképesség hiányában ugyanis egyéni haszonszerzéssé válik mindennemű stratégiai alapelveket taglaló tudományos színezetben tetszelgő tanácskozás, felmérés, láttelefelvétel.

